

TURYSTYKA I REKREACJA NA OBSZARACH WIEJSKICH

Volovyk Oleksandr,

magister uczelni WSB, Poznań, Polska

Rozwój turystyki wiejskiej cieszył się coraz większym zainteresowaniem w latach 90 XX wieku, a rosnąca literatura przyczyniła się do zrozumienia jej jako ewoluującego zjawiska. Turystyka wiejska weszła w drugą fazę rozwoju, przy czym pierwsza charakteryzuje się zwiększonym udziałem, rozwojem produktów i biznesu oraz partnerstwami. Zakłada się, że druga opcja będzie trudniejsza, biorąc pod uwagę pozostające pytania dotyczące jego miejsca w polityce, integracji w praktyce i dynamicznej roli w restrukturyzacji obszarów wiejskich.

Badania analityczne wskazują, że turystyka na obszarach wiejskich może stanowić 10-25% wszystkich form aktywności turystycznej. Jednak od dawna rozpoznawanym ograniczeniem analitycznym jest brak systematycznych źródeł statystycznych dla takich badań. Nie jest to zaskakujące, biorąc pod uwagę, że może nie być różnicy w lokalizacji lub działalności między „turystyką wiejską” a „wakacjami na wsi”. Wielu turystów wiejskich to goście jednodniowi, a nie nocujący. Różnorodność i fragmentacja turystyki wiejskiej oznacza, że w całej Europie Wschodniej istnieją tysiące przedsiębiorstw i inicjatyw społecznych, z których część jest zarejestrowana w lokalnych lub regionalnych urzędach, takich jak izby turystyczne. Wspólnymi problemami w badaniach są fundamentalne różnice w definicjach krajowych: jeden kraj może uwzględniać tylko aspekty rolnicze i przyrodnicze w swoim pojęciu „turystyki wiejskiej”, podczas gdy inny będzie badał wiele rodzajów działalności gospodarczej zlokalizowanych poza obszarami miejskimi. W wielu częściach świata obszary wiejskie od dawna tworzą warunki do rekreacji i działalności turystycznej, które nie zawsze były jednoznacznie określane jako „wiejskie”. Jednak na początku XXI wieku branża zdała sobie sprawę z potrzeby segmentacji i brandingu różnych aspektów turystyki i rekreacji właśnie wtedy, gdy zmienia się i komplikuje związek między

tą działalnością a kontekstem wiejskim [2].

Najważniejszy jest fakt, że działalność rekreacyjna i turystyczna na wielu obszarach wiejskich radykalnie przekształciła się ze stosunkowo pasywnych i drugorzędnych elementów krajobrazu w istotne czynniki zmian ekologicznych, ekonomicznych i społecznych. W kontekście współczesnego globalizmu, który jednoczy środowisko miejskie, turystyka wiejska jest często postrzegana jako kierunek mogący zaspokoić rosnące potrzeby kontaktu osobistego, indywidualizmu, autentyczności i dziedzictwa. W połączeniu z udoskonalonymi technologiami transportowymi i komunikacyjnymi, a także zapotrzebowaniem na dostęp do terenów wiejskich zarówno ze strony osób pracujących, jak i emerytów, turystyka i rekreacja stały się ważną częścią szerokiego wachlarza możliwości społeczno-kulturalnych i środowiskowych turystyki [1].

Turystykę należy wykorzystywać jako część portfela strategii promujących pomyślny rozwój obszarów wiejskich. Turystyka i rekreacja nie są odpowiednimi narzędziami rozwoju dla wszystkich obszarów wiejskich, ale czynniki przewagi komparatywnej będą się znacznie różnić w zależności od typu wsi. Turystyka wiejska zazwyczaj najlepiej nadaje się jako uzupełnienie istniejącej dobrze prosperującej i zróżnicowanej gospodarki wiejskiej.

Wkład turystyki w rozwój obszarów wiejskich może polegać na:

- rewitalizacji i reorganizacji lokalnej gospodarki, poprawy jakości życia;
- dodatkowego dochodu dla rolnictwa, rzemiosła i usług;
- nawiązaniu nowych kontaktów społecznych, zwłaszcza w celu przezwyciężenia izolacji odległych obszarów i grup społecznych;
- zapewnieniu możliwości ponownej oceny dziedzictwa kulturowego i jego symboli, zasobów krajobrazowych i dostępności otwartej przestrzeni, a także tożsamości obszarów wiejskich;
- promowaniu polityki zrównoważonego rozwoju środowiskowego, gospodarczego i społecznego;
- promowaniu świadomości ekonomicznej, wysokiej jakości produkcji żywności, a także nieużywanych i opuszczonych budynków, unikalnych

krajobrazów i artefaktów kulturowych [2].

Analizując ten ostatni punkt, rosnące zainteresowanie żywnością specjalistyczną, gastronomią regionalną, zdrowszym odżywianiem i promocją tożsamości lokalnej przyczyniło się do rozwoju turystyki gastronomicznej jako ważnego elementu integracji turystyki wiejskiej z lokalnymi ekonomicznymi pętlami sprzężenia zwrotnego.

Jednak turystyka może być stosunkowo delikatnym elementem rozwoju obszarów wiejskich, a mianowicie: powstawanie nowych firm i tworzenie miejsc pracy może być ograniczone ze względu na małą skalę i rozproszony charakter przemysłu. Z reguły jest to często w rękach tych przedsiębiorców wiejskich, którzy często nie mają specjalnego przeszkolenia w dziedzinie turystyki i często brakuje kapitału.

Typowe wioski częściej przyciągają gości, którzy chcą doświadczyć obrazu wsi stworzonej przez kontrurbanizację. Turyści mogą być niemile widzianymi przybyszami wśród mieszkańców wsi, którzy odegrali ważną rolę w zachowaniu wiejskiego krajobrazu kulturowego.

Kierunki zmian w turystyce wiejskiej można postrzegać jako pochodzące z dwóch rodzajów źródeł. Wewnętrzne obejmują ograniczenie protekcjonizmu, politykę wspierającą wielokulturowość, utratę populacji (starzenie się) lub wzrost (migracja młodszych wykwalifikowanych pracowników), zwiększenie czasu wolnego i zmiany w strukturze rodziny. Siły zewnętrzne można wiązać z działalnością korporacji transnarodowych, innowacjami technologicznymi, globalnymi rynkami finansowymi oraz restrukturyzacją gospodarczą. Oczywiście restrukturyzacja obszarów wiejskich jest związana z procesem i wpływem globalizacji, więc nie można jej rozpatrywać w oderwaniu od niej [3].

Skutki zmian na obszarach wiejskich mogą być maskowane lub nakładane na wiele struktur podmiejskich lub marginalnych, które pozostają administracyjnie, a zatem statystycznie „wiejskie”. Dane dotyczące aktywności gospodarczej, bezrobocia i spadku liczby ludności wiejskiej mogą być mocno zniekształcone przez takie czynniki, jak napływ nowo przybyłych emerytów, włączenie osób dojeżdżających do pracy ze wsi oraz zatrudnienie w niepełnym wymiarze godzin i sezonowe.

Rzeczywiście, „tradycyjni” mieszkańcy wsi mogą czuć, że tracą swoją tożsamość i są marginalizowani przez takie wydarzenia [2].

Wnioski. Turystyka wiejska (głównie w Europie i Ameryce Północnej) staje się coraz bardziej złożoną fazą ekspansji, różnicowania, konsolidacji i zrozumienia, z czego wynika szereg konsekwencji:

- rynki będą się nadal rozwijać, konkurencja będzie rosła, podaż będzie rosła, a produkty będą się dalej różnicować, co będzie wymagało dalszego rozwoju partnerstw i sieci w zakresie promocji obiektów turystyki wiejskiej;
- marketing stanie się bardziej wydajny i wyrafinowany, między innymi dzięki wykorzystaniu technologii informatycznych do promocji stron internetowych i informacji, rezerwacji online, obsługi klienta oraz kształcenia i szkolenia na odległość;
- w wyniku wzmożonej aktywności i konkurencji zaostrzą się kwestie użytkowania gruntów, w tym problemy z dostępem do gruntów wiejskich;
- większa uwaga zostanie zwrócona na zrównoważony charakter polityki w zakresie turystyki wiejskiej.

Coraz bardziej złożony i różnorodny schemat wyludniania się wsi, który nakładał się na turystykę i rekreację. Subiektywne, emocjonalne przywiązanie do wyobrazonego miejsca i społeczności może nie mieć związku z obiektywną rzeczywistością, ale może wpływać na zachowanie ludzi. Reprezentacja obszarów wiejskich poprzez turystykę, budownictwo mieszkaniowe i promocję inwestycji może aktywnie kształtować przestrzeń wiejskie. Zapotrzebowanie na piękne wsie lub tworzenie stowarzyszeń kulturalnych tworzy wygląd osad wiejskich, aby zaspokoić potrzeby przyjezdnych. Świadomość takich preferencji musi być formułowana w procesie rozwoju turystyki i rekreacji na obszarach wiejskich.

Lista używanych źródeł

1. Butler, R.W., Hall, C.M. and Jenkins, J. (eds) (1998). *Tourism and Recreation in Rural Areas*. John Wiley & Sons, Chichester and New York.
2. Derek Hall, Lesley Roberts and Morag Mitchel (eds) (2016). *New directions in rural*

tourism. Routledge, New York.

3. Sharpley, R. and Sharpley, J. (1997). Rural Tourism. An Introduction. International Thomson Business Press, London.

ЗЕЛЕНІ МІСТА ЄВРОПИ ЯК ЕКОМОДЕЛІ

Климнюк М.Р., магістрантка 1 курсу,

Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського

Європейські міста інвестували багато в зелену інфраструктуру – парки, природні системи, міське та сільське господарство, зелені насадження – до такої міри, яку рідко можна побачити в містах США. В європейських містах переваги трансформації дуже очевидні. Гельсінкі також захищає неймовірно великі квартали зелених насаджень, такі як Центральний парк Гельсінкі. Ці великі зелені насадження служать основою, в якій можна знайти багато менших зелених насаджень [1]. Європейський зелений урбанізм надзвичайно всеосяжний за масштабами та цілісним баченням, і це ще один важливий урок. Такі міста, як Копенгаген, Фрайбург і Париж, не роблять лише одну чи дві речі, а розробили довгий і вражаючий список зелених міських програм, політику і стратегію, часто дуже інтегрованих і зазвичай взаємопідкріплюючих зелених та сірих зон.

Кожне місто має власний особливий пакет інновацій, але наочні приклади показують цінність і необхідність повного та всеосяжного набору дій, які разом складають зелене міське бачення міста. Європейський підхід до зеленого управління також є зразковим, визнаючи важливість встановлення чітких екологічних цілей та суворих мінімальних енергетичних та екологічних стандартів. І не менш важливо, що європейські міста та країни багато в чому змінили структуру економічних стимулів для підтримки та просування екологічних результатів. Прийняття податків на вуглекислий газ на національному рівні, на додаток до податків на бензин і автомобілі, послужило глибокому зміцненню більш стійких